

Te voet en op de fiets

in het voorjaar van 2009 is een start gemaakt met het opzetten van de wandel- en fietsroute langs de tuinen die liggen op en vlakbij de 's-Gravelandse Landgoederen.

De routes bieden een goed houvast op uw reis over de verschillende landgoederen waarop de tuinen liggen. De routes zijn zo opgezet dat de hele route gelopen of gefietst kan worden. De mogelijkheid om de routes naar wens in te korten maakt het voor iedereen interessant om eens een kijkje te nemen op deze schitterende landgoederen.

Een aantal bed and breakfastadressen bieden betaalbare overnachtingen in de directe omgeving aan. Ook hotelaccommodatie in de aan de rand van het gebied is voorhanden.

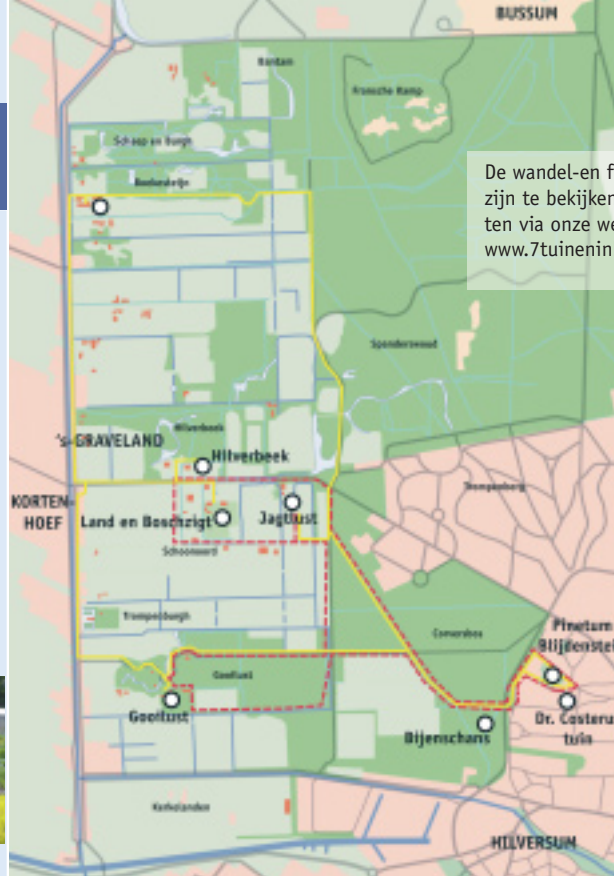
1 Biologische tuinderij Land en Boschzicht

Aan een mooie bomenlaan van 's-Graveland naar Hilversum ligt de tuinderij verscholen aan de rand van het landgoed Schoonoord. De tuinderij heeft 2,5 ha grond, en is één van de oudste biologisch-dynamische bedrijven in ons land. Op het landgoed vindt u een hoogstamboomgaard, een kleine schaapskudde, een kas voor warmteminnende groenten en 'de Serre'. Deze laatste biedt mogelijkheden voor besloten bijeenkomsten met diner/receptie en kookworkshops. Ook staat er een grote houtoven waaruit met de regelmaat van de klok de heerlijkste pizza's en broden tevoorschijn komen. In de winkel worden niet alleen groenten van eigen tuin verkocht, maar ook een compleet assortiment aan natuur(voedings)producten. www.versvanhetland.nl

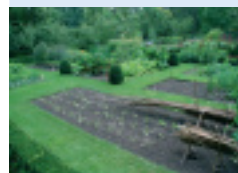

Landgoedtuin 2 Hilverbeek

De ommuurde tuin van landgoed Hilverbeek is uit zijn slaap gewekt. Deze prachtig gelegen, besloten tuin stamt al uit de vroege 17e eeuw. De tuin is vermoedelijk tot 1940 in gebruik geweest, daarna volgde een periode van verval. De prachtige slangenmuur is behouden, evenals de taxushaag aan de zuidzijde. Nu start een nieuwe fase in het bestaan van deze tuin als wijngaard. www.versvanhetland.nl (onder wijngaard) Voor de ommuurde tuin van 3 Jagtlust hopen we op korte termijn ook een mooi plan te kunnen presenteren, dit is nog in voorbereiding.

4 Siertuin Gooilust Zodra de poort van de siertuin Gooilust achter u sluit, bent u opgenomen in een andere wereld. Slingerpaden nemen u mee langs uitheemse bomen en struiken, naar open grasvelden en vijvers. Oude fruitbomen, wilde rozensoorten en een kruidentuin versterken het historische karakter. De tuin bezit een unieke collectie van exotische bomen en de rust is overweldigend. www.natuurmonumenten.nl (onder natuurgebieden in Noord Holland)

5 Bijenschans Corversbos De 'historische' bijenschans is van oorsprong een leemkuil met een aarden wal, begroeid met eikenhakhout. De bijenkorven stonden zo beschut tegen regen/wind en grazende schapen. Het Corversbos is pas na 1945 ontstaan, voordien waren hier boekweitakkers en heidevelden. In het Gooi waren ongeveer 90 bijenschansen. Van deze schansen zijn er slechts twee behouden. Deze schans is gered en op deze plek worden al

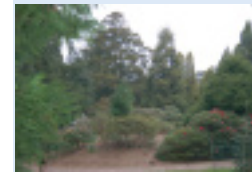

meer dan 100 jaar bijen gehouden. Naast het verzorgen van bijenvolken in korven en kasten, geven imkers voorlichting aan belangstellenden. www.bijenschanscorversbos.nl

6 Botanische tuin dr. Costerus De Costerustuin is één van de meest toegankelijke botanische tuinen van het Gooi. Tussen zonsopgang en zonsondergang is het mogelijk te genieten van deze kleurrijke oase met een groot aantal inheemse planten, struiken, bomen en een vijver. Biologieleraar dr. Jan Costerus heeft in 1920 de tuin opgericht. Het onderhoud wordt gedaan door enthousiaste vrijwilligers. Informatie over de tuin, rondleidingen en activiteiten staan op de website. www.costerustuin.nl

7 Pinetum Blijdenstein Aan de rand van Hilversum tegen het Corversbos aan, ligt de botanische tuin Pinetum Blijdenstein. De monumentaal ommuurde tuin, eind 19e eeuw aangelegd door Copijn in engelse landschapstijl, is door zijn intimiteit, zijn slingerende paden, zijn decor van oprijzende en uitwaaiende Naaldbomen en Coniferen, afgewisseld met fraaie Rhododendrons, een van de flora-schoonheden van Hilversum. Het Pinetum bezit een unieke collectie Naaldbomen en Coniferen van wereldniveau, waaronder een aanzienlijk aantal planten die in de natuur vrijwel zijn uitgestorven. De tuin is onderdeel van de Nationale Planten Collectie. In het bezoekerscentrum kunt u gegevens over de collectie bekijken en genieten van een mooi terras met versnaperingen. Een goed rustpunt voor uw dagje in de natuur. www.pinetum.nl

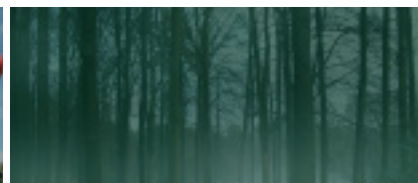
8 Bezoekerscentrum Natuurmonumenten Het Bezoekerscentrum heeft een terras (met kleine tuin), een speeltuin en een aantal bijenkasten. Een goede mogelijkheid even wat uit te rusten. Het is in de route opgenomen omdat het de buitenste landgoederen, Boekesteijn en Schaep en Burgh, bij de route betreft. In het centrum is meer informatie in te winnen over de landgoederen en publicaties die hierover verschenen zijn. www.natuurmonumenten.nl

Informatie bed & breakfastmogelijkheden: www.duyfkenlogies.nl www.bedandbreakfastkortenhoef.nl
Informatie hotel: www.villatrompenberg.nl

De tuinen waar deze folder de aandacht op wil vestigen, hebben een verschillend karakter. Toch hebben ze één ding gemeen: ze worden in stand gehouden door liefhebbers, vaak vrijwilligers, ook al worden ze soms commercieel beheerd of zijn ze van gemeente, stichting of vereniging. Iedere tuin heeft iets apart.

Laat je bij Land en Boschzigt voorlichten over biologische groenteteelt. In de siertuin van Gooilust vind je een stukje historisch erfgoed in de bomentuin. Bekijk in het Pinetum Blijdensteijn de grootste collectie naaktzadigen ter wereld. De Bijenschans in het Corversbos is dan wel geen tuin, maar herbergt wel de bijen die nuttig zijn voor de bevruchting van heel wat plantensoorten, bijvoorbeeld de kruiden in de nabijgelegen Costerustuin. In de ommuurde tuin van Hilverbeek staan langs de oude slangenmuur de druivenstokken in de (dit jaar aangelegde) wijngaard.

De landgoederen

De tuin- en landschapscultuur is sinds eeuwen in het Gooi bedreven. De zeventiende-eeuwse buitenplaatsen van 's-Graveland getuigen daarvan, en laten nog tal van sporen zien van de strakke oorspronkelijke aanleg. Die strakheid werd in de negentiende eeuw versoepeld toen de Engelse landschapsstijl in de mode kwam, die in deze streek vooral werd geïntroduceerd door de bekende tuinarchitect J.D. Zocher Jr. Daardoor vind je binnen het patroon van rechte lanen ook speelse vijvers en kronkelende bospaden, omzoomd door soms eeuwenoude beuken en eiken en veel andere soorten houtgewas.

In de rest van het Gooi zijn landgoederen en buitenplaatsen pas later ontstaan, vooral in de negentiende eeuw. Dat kon gebeuren, omdat toen de verdeling van de gemeenschappelijke heide plaatsvond. Het waren de rijken uit die tijd, die grote terreinen wisten te verwerven die zij inrichtten als landgoed, waar bosbouw werd bedreven maar die ook voor het vermaak van hun families dienden.

Toen in de twintigste eeuw forensen het Gooi ontdekten begon er een ontwikkeling waarin uitgestrekte villawijken met daarbij vaak royale tuinen ontstonden. En wie die vorm van buitenleven financieel te boven ging wist soms een stuk grond als volkstuin te bemachtigen.

Ook dat is een vorm van tuincultuur, die werd beoefend wegens het genot van het buiten zijn, maar ook voor het kweken van groente en fruit voor eigen gebruik. Het tuinieren was een geliefde bezigheid en men nam er de tijd voor!.

Tekst: Ton Coops Vormgeving BARD87 's-Graveland

7 tuinen in het Gooi

Fietsroute en wandeltocht van tuin tot tuin

